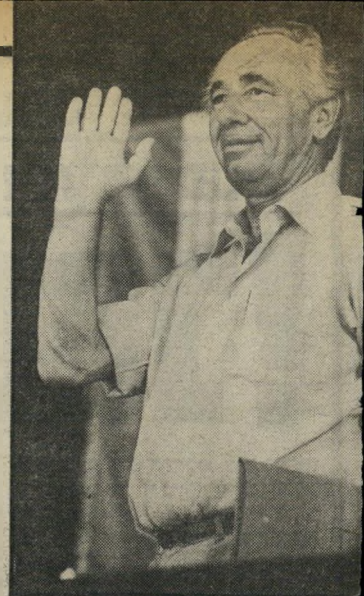

שולין נעלב

לרגל אצל ידידים?

זה לא יפה, אבל הכל עושים זאת!

פרס נדהם

הן אינם חופפים לגמרי. משוםכך יכול היה רק אדם נאיבי להאמין כי ישראל אינה משתדלת להשיג בארצות-הברית חומר שיאפשר לה לפקח על המידע הנמסר לה על-ידי האמריקאים — או להאמין כי ארצות-הברית אינה מנסה להשיג בישראל את המידע שיאפשר לה לפקח על מעשיה של ישראל בתחומים רגישים.

החוליה החסרה

כ אשר פרשה כזו מתגלה, יש בכך בושה רבה לבעליה. בפרשה זו, הבושה רבה שיבעתיים, כי יש לה כל סימני ההיכר של חובבנות מחרידה. שום מערכת-ריגול אינה יכולה לבחור לעצמה את סוכניה כאוות-נפשה. לעיתים קרובות היא נאלצת להשתמש בפסיכופאטים, מופרעים וכסילים. ג'ונתן ג'יי פולארד אכן נראה כטיפש גמור, חובבן, ואולי מופרע. אולם כאשר מפעילים איש כזה, דרושה מידה רבה של מיקצועיות. וזו

להם זמן כדי לחשוב ולהחזיר לעצמם את העשתונות שאבדו. בסוף פורסמה ההודעה שהיתה צריכה להתפרסם מלכתחילה, כמעט אוטומטית.

מדוע לרגל?

מדוע היה על ישראל לרגל אצל ארצות-הברית? לכאורה, אין צורך בכך. מזה עשרות בשנים קיים שיתוף-פעולה הדוק בין קהילות המודיעין של שתי המדינות. יש חילופי-מידע. על כך הוכרו לא פעם בגלוי. לאחרונה עזרה ישראל לארצות-הברית בפרשות חמורות שונות, והתגאתה בחלקה כשיחזרו המטוס האמריקאי בכירות ובפרשת האוניה אכילה לאורו וחוספיה. הסובייטים השתמשו בשיתוף-פעולה זה כדי לאסור את יציאתם של יהודים „בעל-סוד“ מארצם. האמריקאים גמלו לישראלים פעמים רבות. **אולם שום מדינה אינה מסתפקת במידע שהוא מקבלת**

בניגוד למוסדות אחרים במערכת הישראלית, דווקא מוסדות-הביון למיניהם — המוסד, השב"כ, אמ"ן, המח"ל — לקה לתפקידים מיוחדים במישרה ומחלקת-הביון של משרד-החוץ — הם מוסדות ממושעים מאוד ומסודרים למדי.

היה קצת יותר קשה לברר מה בדיוק מתחולל בצד האמריקאי. במיקרה כזה, צריכים לדעת אם יש בידי הצד השני הוכחות חותכות למעורבותה של ישראל. אם אין הוכחות חותכות כאלה, כדאי להכחיש, לטעון כי האיש אינו מוכר, שמדינה זרה השתמשה בשמה של ישראל כדי להפעיל סוכן יהודי למטרותיה שלה, וכו'.

אולם במיקרה זה התברר חיש-מהר שיש בידי האמריקאים ראיות ברורות. הסוכן ג'ונתן ג'יי פולארד הוא יהודי שביקר פעמים רבות בישראל, וגם אביו הוא חסיד ישראל. הוא עצמו נתפס בפתח השגרירות הישראלית אחרי שביקש שם מיקלט. שיתותיו עם ישראלים הוקלטו. נראה כי כעבר

פרשת-הריגול, שבה הסתבכה ישראל בארצות-הברית, הצטיינה בכל התכונות של סערה בכוסים-מים. ההיסטוריה שנוצרה סכינה, בעיקר בירושלים ובמיקצת גת בווינגטון, היתה היסטוריה מפוברקת. הפרשה כולה היתה פחות

ואין צורך להתייחס אליה ברצינות. השאלה היא מה אירע באמת. אם ידע השר האחראי (ראשי-הממשלה במיקרה של המוסד, שר-הביטחון במיקרה של אמ"ן) על הפעולה, ולוא רק בקווים כלליים, היה

לא נענים, לא נורא!

צריך להבטיח את הפיקוח המיקצועי עליה. אם לא עשה כן, הוא אשם במחדל חמור. על ראשי-המוסד או ראשי-אמ"ן רובצת אחריות אוטומטית, ואולי גם יותר מזו. אם לא היה לדרג המדיני מושג על המתרחש, מוכיח הדבר מחדל חמור ביותר במערכת המדינית. היו שהתריעו על המחדל הזה פעמים רבות כעבר, והוא נחשף גם בחקירתה של ועדת-אגרנט אחרי יוסי-הכיפורים. **האם יש לראשי-הממשלה פיקוח אמיתי על שרותי הביטחון?** הפוליטיקאי העומד בראש הממ" (המשך בעמוד 9)

חסרה במיקרה זה. לפי כל הסימנים, לא נעשו שום סידורים כדי להעלים את האיש בשעת-סכנה, כדי להבריח אותו לאתר בטוח או כדי להנחות אותו מראש מה לעשות בשעת-צרה. השיחות הגלויות בטלפון, שהיתה עליו האונה, נסיון האיש למצוא מיקלט בשגרירות ומעשים רומים מעידים על חוסר-מיקצועיות המשווע לשמיים. שום מחבר של ספר-מתח לא היה מרשה לרמיוותיו להתנהג כך. שאלה אחרת היא אם פעולה זו נעשתה בלי ידיעת הממונים. הכחשת הדרג הפוליטי והדרג המיבצעי הבכיר היא, במיקרה כזה, מובנת מאליה.

מדינה אחרת מרצון. כי תמיד נשארת השאלה: האם הם מוכנים לנו את הכל? האם הם מצנזרים את המידע? האם הם מעלימים מאיתנו דברים חשובים? הרבר עלה, למשל, בעת הדיונים בין ישראל וארצות-הברית על הטילים הסוריים, לפני מילחמת-הלבנון. הטיי לים שהוצבו בלבנון ובסוריה הגבילו את חיל-האוויר הישראלי. ישראל רצתה להשמיד טילים אלה, ארצות-הברית התנגדה לכך. **קיים תמיד פער כזה בין שתי מדינות שהן אומנם ידידות, אך שהאינטרסים שלי**

התפאר פומבית במעמדו במוסד, ואף טען שהוא סגן-אלוף בו. במיקרה כזה לא היה טעם להכחיש. אבל היה צורך לקיים התייעצויות כשגרירות הישראלית, וכנראה לאיש-ציבור ישראלי, השגריר לא היה במקום שם היה צריך להיות. ככל אנשי-הצמרת הישראליים הוא טייל בעולם כדי „להרצות“ (בשכר?), היה צורך להחזירו קודם כל לווינגטון. כל זה ביחד אינו מסביר או מצדיק את האיחור הקריטי בתגובה מוסמכת ושקולה. הסיבה האמיתית היא, כנראה, שהשרים המוסמכים — שימעון פרס, יצחק רבין, יצחק שמיר — לא ידעו מה לעשות ואיד להתנהג. היה ררוש

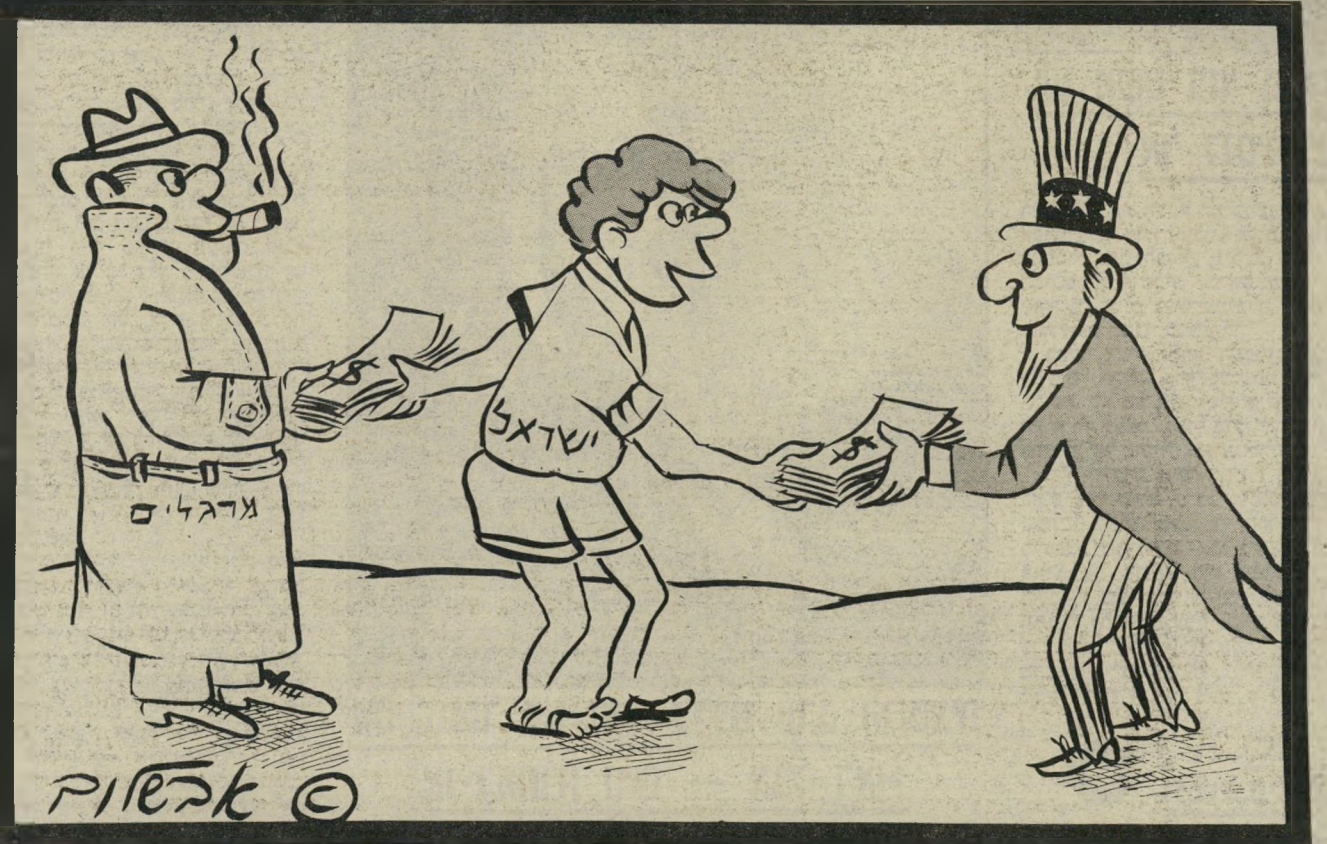
חמורה מכפי שניתן היה לחשוב, על פי היסטוריה זו. התאים לה הגינגול המפורסם של הטלוויזיה הישראלית: לא נעים, לא נורא.

נולים עושים זאת

אין זה נעים כאשר מדינה מרגלת אצל מדינה-ידידה, ומשלמת כסף לאנשי-הביטחון שלה כדי לרכוש את סודותיה. אי הנעימות גדלה שיבעתיים כאשר המרגל נתפס בקלקלתו. אבל גם אין זה נורא. בפרשות מסוג זה יש הבדל גדול בין המליצות החסודות והמציאות בשטח. כי האמת הפשוטה, הידועה לכל, היא שכל המדינות מרגלות אצל כל המדינות. גם אצל מדינות ידידותיות. זה מאמץ טיבעי, כמעט מובן מאליה, שאינו נפסק אף לרגע, גם בשאין מדברים עליו בחברה מנומסת. החוכמה היא להתבייש כאשר נתפסים. להעמיד פנים נדהמות ונרגשות, להכחיש, ואם אי-אפשר להכחיש — לזעום על אנשי-הביצוע שפעלו ללא הרשאה, בניגוד למדיניות. יכו' וכו'. כל זה כרגע הנכון. מבחינה זו עוד יש לממ" שלת-ישראל הרבה מה ללמוד אצל מדינות מנומסות יותר.

חפש אח השגריר

עברו שלושה ימים לפני שירושלים נקטה בכל הצעדים האהה — התנצלה, התיישה, נדהמה ונרעשה. מדוע? **א**ין לדבר סיבה הגיונית. ישראל היא מדינה קטנה. אין בה סכך בלתי-ניתן-לשליטה של מוסדות-ביון חובקי-עולם, שהם ממלכות-בתור-ממלכות. האנשים המוסמכים בישראל יכולים לגלות את כל האמת על כל פרשה תוך דקות. בשיחה טלפונית.

„אני מקווה שהם לא מסומנים!“